

כדי להגיע לדרגת אל"מ בצה"ל צריך קצין להיות מחונן

בחמש סגולות אלה: תעודת-לידה, תעודת-קצין, סבלנות, להיות

„בחור טוב“ - ואם אפשר לא לעשות ביזיונות חמורים מדי

להוריד אותנו בדרגה!

הוא קיבל דרגה אישית - ולי לא מגיע! אבל המוכשר, בלאו הכי אמור להימצא בראש סדר-הקדימויות לעלייה בדרגה, ומי שאיננו הכי מוכשר, אין ממילא כל טעם או צידוק לעשות בעבורו יוצא-מן-הכלל. הפז"מ - קודש.

„פרק-הזמון-המינימלי“ לעלייה בדרגה אחת לגבוהה ממנה נקבע כדי להבטיח, שקודם לעלייתו בדרגה, יצבור כל קצין את הנסיון, הידע והבגרות המיוזעריים, לצורך מילוי מוצלח של תפקידים בדרגה וברמה גבוהות יותר.

קיצור הפז"מ משמע, אם כן, העלאת קצין בדרגה, קודם שבשל לכך במידה הנחשבת מינימלית - לפי מושגי גיו ותפיסותיו של צה"ל עצמו, שאינם מן המחמירים דווקא, עצם קביעת פרק-זמן מסוים כמינימלי הופכת כל פרק-זמן קצר ממנו לתת-מינימלי, איך אפשר להעלות בדרגה קצין, שביודעין ובמבואה איננו עונה לדרישות המינימום - ועוד לדבר על „איכות“?

על אחת כמה וכמה כך, שאין בוררים רק את הנמר ליונים-בכוח לקידום על פי פז"מ מקוצר, אלא מעלים, לצידם, עימם ואף לפניהם, ערימות-ערימות של חבריהם (ביניהם גם שאינם כל-כך-נפוליונים) כמעט ללא הבחנה, במיוחד יוקדם על הפז"מ בדרגות הגמוכות יותר - עד אל"מ (ועד בכלל) - ורק מרמת אל"מ ומעלה יש טעם והגיון לזוהר על פז"מ ולהעלות בדרגה רק לפי „הקריטריון הכפול“, של צרכי צה"ל והיתרון בכישורים ובתחומה האישיים.

אין ניתן לבחון כיאות ולטפל בכל נושא או בעייה, אלא בדרך של הגבלתם וניתוקם, ולו באורח מלאכותי לא-מעט ורק לצורך הדיון, מן העולם-ומלאו בו הם קשורים ואת החלקים מחברים אחר כך לשלב אחד. עד כמה ש„עולם הדרגות“ עצמו נוגע, יש לראות את רפואת הלאה של סירמית-הדרגות בצה"ל בנקיטת כמה צעדים, שיעקרו שינויי תפיסות וגישות, לעומת אלה שי-תארגנו במאמר הקודם:

● **כל קצין יענה בדרגה אך ורק כדי ל-**

לפני שבועיים המסיק הפרשן הצבאי של „העולם הזה“ לשעה קלה את סידרת כתבותיו על ליקחי יום-הכיפורים, כדי לטפל בנושא אקטואלי חיוני, תחת הכותרת „שלכת על הכתפיים“ מתח ביקורת על אינפלציית הדרגות בצה"ל. בעמודים אלה הוא ממשיך בכתבה זו, ומציע הצעות מעשיות לתיסוף הדרגות.

מאת בנימין עמידרו

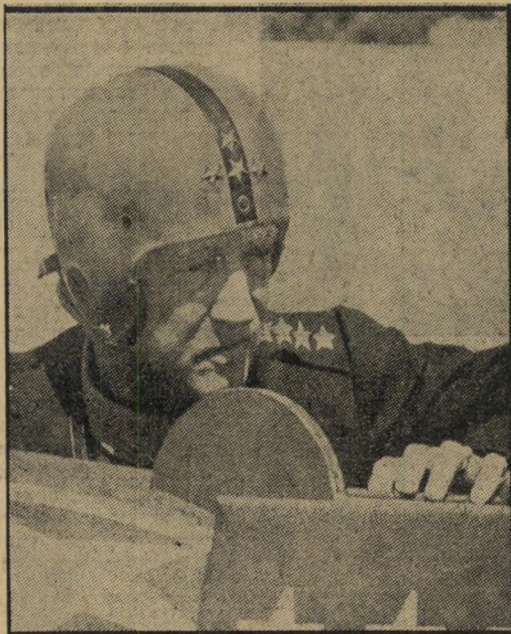
מהא חלל שנוצר: ואך ורק על כפיס כישוריו והתאמתו האישיים, בהם לרעיו.

קריטריון כפול זה חל ויפה בכל בתנאים ולכל הצרכים. משמע: אם צה"ל איננו זקוק, למשל, לתאיל נוסף, לא יעלה אף אל"מ אחד בדרגה, אפילו יהיה כישוריו כשד, וכשייווצר הצורך בתאיל חדש, יעלה לדרגה ג' או אלו אל"מ, אשר כישוריו והתאמתו האישיים לתפקיד המדובר מעמידים אותו לפני לכל אל"מ אחר בצה"ל לצניין תפקיד זה.

דבקות עיקשת בקריטריון זה תבטיח, שבעתיד תיבטל, אוטומטית, ועל הסף, כל מגפת „שלכת“ חדשה, אחרי מילחמה, לפנייה, בין מילחמות, או לקראת השלום. גם תיעלם תופעת ההעלאה בדרגה, „כי מגיע לך“: כל עוד אין הצבא זקוק לבעל-דרגה מסויים, לא יועלה איש אליה, אפילו רבות זכויותיו בבניין הארץ, וכאשר צרכי הצבא מכתביים העלאה בדרגה, לא ייחנה מכך מי שהיה „בחור טוב“ משך 20 השנה האחרונות, כל עוד נמצא בצה"ל אפילו אחד טוב ומתאים ממנו (ולוא יהיה זה האחרון „בחור לא-טוב“ וגם פחות ותיק).

מוסד „הדרגות האישיות“ - ייעדם ויימחק.

המנטליות הלבנטינית-למחצה הנוכחית שלנו גורמת, שכל חריג „לטובה“ הופך מיד תקדים מחייב ונפוץ:



מאמרו כוכב רביעי - רק בסוף!

כל צבאות העולם מוכרת התופעה של „דרגת-הסבלנות“ - היא הדרגה שאליה יכול להגיע כל קצין רגיל, כימעט בכל מיקרה.

ברגיל, נעה „דרגת-הסבלנות“ ברמת סרורס"ן. בצה"ל מוכה-אינפלציה, מקומה גבוה הרבה יותר ויימצא ברמת אל"מ-תאיל.

בין שתי-הימים ליום-הכיפורים התפתחה וגם הוגדרה אצל כוחותינו המקובלה, שכדי להגיע לדרגת אל"מ-תאיל צריך הקצין להיות מחונן בארבע סגולות מיוחדות-במינן אלה: תעודת-לידה, תעודת-קצין, סבלנות, ולהיות בחור טוב (או, להליפין, לבחור מה שקרני בוז'גן הצה"לי „סוס“ מצליח - או בלשון פחות-סימפטית, להתחבר לקליקה חזקה ובעלת-השפעה).

„סגולה“ חמישית, רצויה אך לא הכרחית, היא „אי-עשיית-ביזיונות“, שתכופות ייושמה בהצנחה מבוהה של חרזיה מירבית: השומר נפשו מעשייה מציל עצמו, כידוע, גם מביזיונות.

אבל, כאמור, לא תמיד היו הביזיונות נרשמים או נזכרים לחובה. בשעת-רצון של הדיון הקובע, האם להי עלות בדרגה את בחורנו או לאו, נקל לארבע הסגולות האחרות שמנינו - ובעיקר רביעית - להכריע את הכף לצד הזכות, לעיתים גם לטובתו של ביוזער כרוני, ואפילו על מעשים, אשר בצבא יותר קונווציונאלי היו עשויים לעורר הירואורים על כתת-הירי, קודם למחשבות על עליה בדרגה. לנושא קידום הקצין נשוב בסקירה

מבין כל הצבאות הרציניים

(ובכללם כמה ערביים)

מצוי בידי צה"ל שיא

הגובה הממוצע של

הדרגה התיקנית

נפרדת, וכאן נאזכר את התופעה רק כסימפטום של נחיי תות מעמד הדרגה בצה"ל, ושל פיוזיה ביד רחבה מדי, וכימעט בלא בקרה של ממש.

תיקון מעמדה וחשיבותה של הדרגה, תוך הפיכתה למת שעליה להיות - דהיינו, מכשיר חיוני ומרכזי בקיום סירמיתיה צבאית נכונה ויעילה - ייתכנו רק באמצעות רפורמות, שלכאורה נראות פשוטות ביותר ומובנות מאליהן, אולם בפועל יהיה ביצוען קשה מאד, מהיר תן נוגדות את המנטליות הבסיסית של צה"ל, כפי שעוצר בה והשתרשה עוד טרם יום-כיפור.

אמנם, בנקל יינתן להראות, כי רוב פרטי הרפורמה הנחוצה, כפי שאפרטם, אינם אלא חיקוי, או יישום, של מקובלות אוניברסליות - ובאופן פרמלי גם צה"ל מכיר ומחייב אותן, על כן יימצאו, רובן, ב„פקודות המטכ"ל“ לדורותיהם.

אך המציאות מלאה כמות בה נדונה של יוצאים-מן-הכלל, עד שבהצטברותם הפכו הם חבלה.

גרוע מזאת - רבים מדי בין בכירי צה"ל חייבים את עלייתם בדרגות לקריטריונים המעוותים הקיימים (כלומר, ליוצאים-מן-הכלל שנועשו הכלל); ומן המפורסם מות היא, שאין אדם נוטה לירוק לבאר ממנה שתה, או לערער את היסוד עליו הוא ניצב, תהא טובת העניין והציבור אשר תהא.

אולם כל הדברים הללו רק מסבירים את הפרובלם טיות של הרפורמה, ואין בהם לגרוע משהו מנכונותה - או מהכרחיותה.

לא „מגיע לו!“

כשם שבטיית הדרגות אינה קיימת לעצמה, ולא נוצרה בחלל ריק, מובן כי גם תיקונה, אי-אפשר לו שיעשה רק בתוך עצמו, אלא ייתכן רק כחלק ממערכת כוללת של יישור-העיוותים - וזו כרוכה בשינויים יסודיים במנטליות החברתית והמיקצועית של צה"ל, אולם